

Ferðamenn í Strandasýslu og Árneshreppi **2010-2015**

Ljósmyndir: Rögnvaldur Guðmundsson

Kápumynd: Drangaskörð í Árneshreppi séð sunnan Drangavíkur.

Ferðamenn í Strandasýslu og Árneshreppi 2010-2015

Í Ófeigsfirði á Ströndum.

**Samantekt unnin fyrir Skipulagsstofnun
október 2016**

Höfundur: Rögnvaldur Guðmundsson

Rannsóknir og ráðgjöf ferðaþjónustunnar ehf
Erluhrauni 4, 220 Hafnarfirði
rognvaldur@rrf.is

Efnisyfirlit

Helstu niðurstöður	1
1.0 Inngangur	2
1.1 Kannanir sem stuðst er við	2
1.2 Úrvinnsla	2
2.0 Erlendir ferðamenn á Íslandi 2004-2015	4
2.1 Ferðamenn með flugi og ferju, gistinætur þeirra og samsetning	4
2.2 Ferðamáti og farartæki	6
3.0 Erlendir ferðamenn á Ströndum 2010-2015	7
3.1 Erlendir ferðamenn í Strandasýslu	7
3.2 Erlendir ferðamenn á Hólmavík	8
3.3 Erlendir ferðamenn í Árneshreppi	9
3.3.1 Áætlaður fjöldi	9
3.3.2 Nánari greining	10
4.0 Innlendir ferðamenn í Árneshreppi	12
5.0 Allir ferðamenn í Árneshreppi	14

Helstu niðurstöður

Erlendir ferðamenn í Strandasýslu

Áætlað er að 22 þúsund erlendir ferðamenn hafi farið um Strandasýslu árið 2010, 58 þúsund árið 2014 og 69 þúsund árið 2015. Samkvæmt því fjölgaði þeim 3,1 falt frá 2010 til 2015 og um 18% frá 2014 til 2015. Þetta þýðir að 4,6% erlendra ferðamanna til Íslands með flugi eða ferju árið 2010 komu í Strandasýslu en 5,3% erlendra gesta til landsins árið 2015.

Erlendir ferðamenn á Hólmavík

Áætlað er að 17 þúsund erlendir ferðamenn hafi haft viðkomu á Hólmavík árið 2010, 45 þúsund árið 2014 og 53 þúsund árið 2015. Þannig fjölgaði þeim 3,1 falt frá 2010 til 2015 og um 19% frá 2014 til 2015. Þetta þýðir að 3,5 % erlendra ferðamanna til Íslands með flugi eða ferju árið 2010 komu til Hólmavíkur en 4,1% erlendra gesta til landsins árið 2015.

Erlendir ferðamenn í Árneshreppi

Áætlað er að um 3 þúsund erlendir ferðamenn hafi lagt leið sína í Árneshrepp árið 2010, 7 þúsund árið 2014 og 8 þúsund árið 2015. Þannig fjölgaði þeim 2,6 falt frá 2010 til 2015 og um 13% frá 2014 til 2015. Þetta þýðir að 0,6% erlendra ferðamanna til Íslands með flugi eða ferju árið 2010 komu í Árneshrepp og sama hlutfall erlendra gesta til landsins árið 2015.

Hinn dæmigerði erlendi sumarferðamaður í Árneshreppi er 35 ára gamall þjóðverji (karl eða kona) á bílaleigubíl sem gistir á tjaldsvæði eða gistiheimili. Hann dvelur á Íslandi í 15 nætur og kemur til að upplifa náttúruna og hefur sérstakt dálæti á villtri náttúru. Hann stundar lengri göngur og hefur mikinn áhuga á að skoða dýralífið, s.s. fugla, hvali og seli. Kíkir einnig á söfn og sýningar. Hann hefur fremur lítinn áhuga á Reykjavík.

Innlendir ferðamenn í Árneshreppi

Áætlað er að tæplega 11 þúsund Íslendingar hafi lagt leið sína í Árneshrepp árið 2010 (3,6% landsmanna), 10 þúsund árið 2014 (3,4%) en einungis 6,4 þúsund árið 2015 (2,1%) enda var veður þá með eindæmum kalt og blautt. Samkvæmt könnunum RRF á árabílinu 2001-2008 lögu 23-33% Íslendinga sem komu í Árneshrepp leið sína í Ófeigsfjörð. Ef það hlutfall er ennþá svipað má slá á að 2.500-3.000 Íslendingar hafi komið í Ófeigsfjörð árið 2014 en um eða innan við 2.000 árið 2015. Þar við bætast svo erlendir ferðamenn.

Allir ferðamenn í Árneshreppi

Áætlað er 14 þúsund erlendir og innlendir ferðamenn hafi komið í Árneshrepp árið 2010, 17 þúsund árið 2014 og aftur 14 þúsund árið 2015. Þegar skoðuð er þróun í gestakomum er áætlað að Íslendingar hafi verið 77% gestanna árið 2010 en erlendir ferðamenn 23%. Árið 2014 hafi erlendir ferðamenn verið 41% og 56% árið 2015. Niðurstaðan árið 2015 stafar einkum af slæmu veðri sem Íslendinga forðuðust í meira mæli en erlendir gestir.

Allt stefnir í met í fjölda gesta og umfangi ferðapjónustu í Árneshreppi á yfirstandandi ári enda hefur veðrið leikið við hvurn sinn finger. Skýrsluhöfundur telur því líklegt að um eða yfir 20 þúsund ferðamenn muni leggja leið sína í Árneshrepp á Ströndum árið 2016.

1.0 Inngangur

1.1 Kannanir sem stuðst er við

Kafla 2.0 um erlenda ferðamenn á Íslandi 2004-2014 og kafla 3.0 um erlenda ferðamenn á Ströndum 2010-2015 byggja báðir á niðurstöðum úr könnuninni *Dear Visitors* sem fyrirtækið *Rannsóknir og ráðgjöf ferðapjónustunnar* hefur framkvæmt meðal brottfararfarþega í Leifsstöð allt frá sumrinu 1996 og síðan nær stöðugt alla mánuði ársins frá janúar 2004 og til þessa dags. Þá hefur könnunin einnig verið framkvæmd á sumrin meðal ferðamanna með Norrænu á Seyðisfirði. Að jafnaði tóku 2.500-3.500 manns þátt í könnuninni hvert þessara þriggja ára. Í *Dear Visitors* könnuninni hefur frá árinu 2003 verið spurt um komur og gistinætur í Strandasýslu, komur á Hólmavík og að Gjögri í Árneshreppi.

Kafla 4.0 um innlenda ferðamenn í Árneshreppi byggir á könnunum RRF 2001-2005, könnunum Miðlunar fyrir RRF 2008 og 2010 og könnunum MMR (Markaðs- og miðlarannsókn) fyrir Ferðamálastofu á árabílinu 2012-2015. Fjöldi svara í þessum könnunum var á bilinu 330 (ein könnun) til 1000 eftir árum (oftast 800-1000 svör). Í kafla 5.0 er fjöldi allra ferðamanna í Árneshreppi áætlaður fyrir árin 2010, 2014 og 2015. Jafnframt verður fjallað stuttlega um hvernig ferðaárið 2016 hefur verið á svæðinu.

1.2 Úrvinnsla

Í þessari samantekt verður fjöldi erlendra ferðamanna í Strandasýslu, á Hólmavík og í Árneshreppi áætlaður fyrir árið 2010, 2014 og 2015. Einnig verður lögð áhersla á að greina hvað einkennir ferðamenn sem koma í Árneshrepp (Gjögur), s.s. hvaðan þeir koma (lönd og markaðssvæði), ástæður komu þeirra til Íslands, afþreyingu á Íslandi og að bera saman við erlenda ferðamenn í Strandasýslu og á landinu öllu. Niðurstöðurnar fyrir Gjögur verða yfirfærðar á Árneshrepp. Því verður talað um Árneshrepp í könnuninni. Áætlaðar fjöldatölur fyrir Árneshrepp ættu því fremur að endurspeglar lágmarksfjölda ferðamanna í hreppnum en mögulegt hámark. Þannig eru ferðamenn sem koma að Djúpvík en fara ekki lengra norður Strandir ekki meðtaldir.

Erlendir ferðamenn í *Dear Visitors* könnuninni eru flokkaðir eftir sex markaðssvæðum hvað búsetu varðar. Gestir utan þeirra svæða eru hafðir saman undir heitinu *önnur svæði*.

Tafla 1.1 Skilgreining á markaðssvæðum

Markaðssvæði	Lönd
Norðurlönd	Noregur, Svíþjóð, Finnland og Danmörk.
Mið-Evrópa	Þýskaland, Pólland, Tékkland, Austurríki og Sviss.
Benelux löndin	Belgía, Holland og Lúxemborg.
Bretlandseyjar	England, Wales, Skotland og Írland.
Suður-Evrópa	Ítalía, Frakkland, Spánn, Portúgal, Grikkland ...
Norður-Ameríka	Bandaríkin, Kanada og Mexíkó.
Önnur svæði	A-Evrópa, Afríka, Asía, Ástralía og S-Ameríka.

Fjöldi innlendra ferðamanna í Árneshreppi verður áætlaður út frá þeim könnunum sem áður voru nefndar.

Þegar rætt er um tölfræðilegan áreiðanleika niðurstaðna eru svokölluð fráviksmörk notuð sem viðmið. Fráviksmörk eru reiknuð fyrir hverja hlutfallstölu og segja til um það með hve mikilli nákvæmni megi yfirfæra niðurstöður úrtakskönnunar á þann viðmiðunarhóp eða „þýði“ sem til skoðunar er. Í könnuninni *Dear Visitors* sumarið 2015 er þýðið t.d. allir erlendir ferðamenn sem komu til Íslands með flugi eða ferju sumarið 2015, um 530 þúsund manns.¹ Einnig má nefna að í netkönnun Miðlunar fyrir RRF um ferðir Íslendinga árið 2010 var þýðið allir Íslendingar á aldrinum 18-80 ára, um 228 þúsund manns samkvæmt Hagstofu Íslands (www.hagstofan.is).²

Í töflu 1.2 má sjá fráviksmörkin eftir því hve stórt úrtakið er og eftir hlutfallstöllum. Taflan miðar við 95% öryggismörk sem notuð eru í þessari samantekt.

Tafla 1.2 Fráviksmörk í úrtakskönnun - allar tölur í %

Fjöldi	5/95	10/90	15/85	20/80	25/75	30/70	40/60	50%
100	4,3	5,9	7,0	7,8	8,5	9,0	9,6	9,8
200	3,0	4,2	5,0	5,5	6,0	6,4	6,8	6,9
400	2,1	2,9	3,5	3,9	4,2	4,5	4,8	4,9
600	1,8	2,4	2,9	3,3	3,6	3,8	4,0	4,2
800	1,6	2,2	2,5	2,9	3,2	3,3	3,6	3,7
1000	1,4	1,9	2,2	2,5	2,7	2,8	3,0	3,1
1200	1,3	1,7	2,0	2,3	2,5	2,6	2,8	2,8
1300	1,2	1,6	1,9	2,2	2,4	2,5	2,7	2,7
1500	1,1	1,5	1,8	2,0	2,2	2,3	2,5	2,5
1700	1,0	1,4	1,7	1,9	2,1	2,2	2,3	2,4
2000	1,0	1,3	1,6	1,8	2,0	2,0	2,1	2,2

Dæmi um notkun töflunnar:

Ef 20% svarenda í *Dear Visitors* könnuninni sumarið 2015 (júní-ágúst) kváðust hafa komið á ákveðinn stað í Íslandsferðinni verður frávikðið frá gefnu hlutfalli $\pm 2,2\%$, miðað við um 1.300 svarendur sem þá tóku þátt í könnuninni. Ef hlutfallið hefði hins vegar verið 5% verður frávikðið $\pm 1,2\%$.

Í könnunum Miðlunar fyrir RRF meðal Íslendinga árið 2010 var fjöldi svara um 800 en nálægt 1000 svör í könnunum Markaðs og miðlarannsóknna (MMR) meðal Íslendinga fyrir Ferðamálastofu á árunum 2012-2015. Þar eru frávikin miðað við sömu forsendur $\pm 2,9\%$ og $\pm 1,6\%$ vegna könnunar Miðlunar $\pm 2,5\%$, $\pm 2,4\%$ vegna kannana MMR.

¹ Hér er stuðst við talningu Ferðamálastofu meðal brottfararfarþega í Leifsstöð, tölur Austfars hf um farþega með Norrænu og upplýsingar um erlenda gesti um aðra flugvelli.

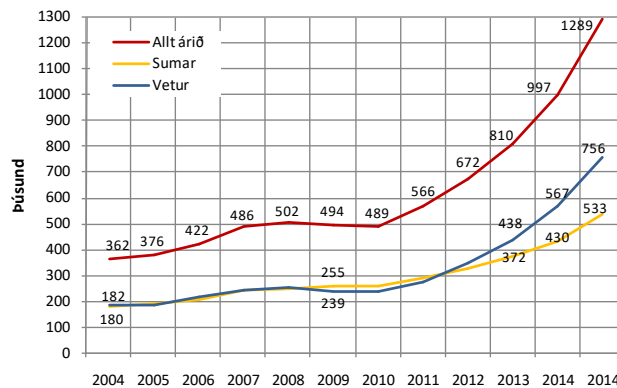
² Sem dæmi má nefna að fyrir árið 2010 eru niðurstöður könnunar Miðlunar fyrir RRF yfirfærðar á 295 þúsund Íslendinga, af alls um 318 þúsund íbúum Íslands 2012, til að forðast ofátætlarnir. Að sama skapi eru áætlanir vegna 2014 og 2015 reiknaðar út frá 300 og 305 þúsund Íslendingum (alls um 326 þúsund íbúar árið 2014 og 330 þúsund árið 2015). Líklegt er að börn og ungmenni undir 18 ára aldri ferðist heldur minna um landið en fullorðið fólk þó fyrri kannanir bendi til að þar muni litlu.

2.0 Erlendir ferðamenn á Íslandi 2004-2015

2.1 Ferðamenn með flugi og ferju, gistinætur þeirra og samsetning

Erlendum gestum til Íslands með flugi fjölgaði verulega á árunum 2004-2007. Fjöldi þeirra stóð síðan nokkurn veginn í stað 2008-2010 en 2011-2015 hefur verið einstaklega mikil fjölgun (20-30% á ári). Niðurstaðan er sú að erlendum ferðamönnum til Íslands með flugi og

Mynd 2.1 Fjöldi ferðamanna til Íslands 2004-15
ferðamenn með flugi og ferju

ferju 2004-2015, fjölgaði úr 362 þúsund í nálægt 1.289 þúsund (3,6 földun), sem jafngildir rúmlega 12% árlegri fjölgun á þessu 12 ára tímabili.

Helstu ástæður fyrir stöðnuninni 2008-2010 eru einkum þær að í kjölfar bankahrunsins á Íslandi fækkaði verulega fólki sem kom til Íslands til að vinna og einnig þeim sem komu í viðskiptaerindum. Jafn-

framt varð nokkur fækkun á ráðstefnugestum. Hina miklu aukningu síðustu fjögur árin má líklega einkum þakka mikilli umfjöllum um Ísland í öllum helstu fréttamiðlum heimsins í kjölfar eldgossins í Eyjafjallajökli árið 2010, mikilli aukningu á sætaframboði í millilandaflugi og meiri fagmennsku í markaðssetningu Íslands sem áfangastaðar, svo sem markaðsátakið *Inspired by Iceland* undir forystu Íslandsstofu er dæmi um. Tengt því er átakið *Ísland allt árið*. Ánægjulegt er að frá 2011 hefur ferðamönnum utan sumars fjölgað mun meira en sumargestum sem leggur grunn að bættri nýtingu fjárfestinga í greininni. Þannig voru ferðamenn (með flugi og ferju) utan sumartíma 2015 um 59% gesta til landsins en sumargestir 41%.

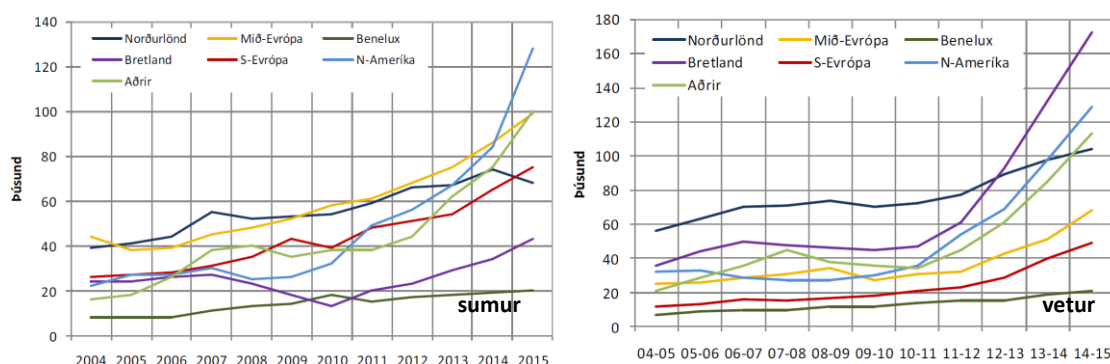
Gistinætur erlendra ferðamanna hafa lengi verið um helmingi fleiri að sumri en utan þess, þar sem meðaldvöl sumargesta hefur verið nálægt 10 nóttum en vetrargesta um 5 nætur. Þar hefur þó verulega dregið saman síðustu 2-3 ár, einkum vegna meiri fjölgunar vetrargesta en sumargesta. Einnig hefur meðaldvöl sumargesta lítillega verið að styttest og var t.d. tæplega 9 nætur að jafnaði sumarið 2015 samkvæmt könnunum RRF. Þannig má áætla að árið 2015 hafi gistinætur erlendra ferðamanna á Íslandi verið um 8,7 milljónir talsins; þar af um 54% yfir sumarmánuðina en 46% hina níu mánuði ársins (öll gisting meðtalin).

Af gestum frá einstökum markaðssvæðum sem koma til landsins með flugi og ferju voru Norðurlandabúar lengi vel fjölmennastir á ársgrundvelli. Einkum var svo að vetrarlagi, þar til veturinn 2012-2013 þegar gestir frá Bretlandseyjum voru heldur fleiri og hafði þá fjölgað tvöfalt frá vetrinum 2010-2011. Veturinn 2013-2014 juku Bretar þá forystu sína verulega og

enn frekar veturinn 2014-2015. Hins vegar koma Bretar fremur lítið til Íslands að sumarlagi. Að sumri hafa ferðamenn frá Norðurlöndum og Mið-Evrópu (Þýskalandi, Póllandi, Sviss og Austurríki) verið fjölmennastir. Frá sumrinu 2013 hafa ferðamenn frá N-Ameríku og frá löndum utan helsti markaðssvæða blandað sér í toppbaráttuna og sumarið 2015 voru gestir frá N-Ameríku áberandi fjölmennastir gesta frá einstökum markaðssvæðum. Þá koma ferðamenn frá Suður-Evrópu (mest Frakkland, þá Spánn og síðan Ítalía) einnig meira til Íslands að sumarlagi en utan þess. Gestir frá Suður-Evrópu og Mið-Evrópu koma hins vegar mun minna að vetrarlagi. Gestir frá N-Ameríku eru hins vegar á móta fjölmennir að sumri og utan þess, svo sem sést betur á myndum 2.2-2.3.

Myndir 2.2-2.3 Fjöldi erlendra ferðamanna á Íslandi eftir markaðssvæðum

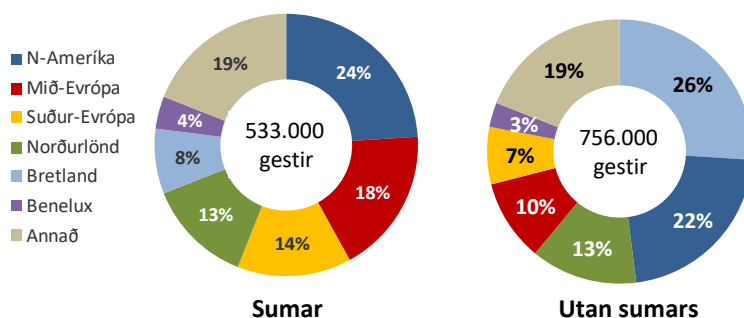
farþegar með flugi og ferju, sumur og vetur 2004-2015³

Sumarið 2015 voru um 24% erlendra ferðamanna sem komu til Íslands með flugi eða ferju frá Norður-Ameríku, 18% frá Mið-Evrópu (mest Þjóðverjar), 14% frá Suður-Evrópu, 13% frá Norðurlöndunum, 8% frá Bretlandseyjum/Írlandi, 4% frá Benelux löndunum (mest Hollendingar) og 19% komu annars staðar frá. Utan sumars 2015 var samsetning gesta töluvert önnur. Þá voru Bretar fjölmennastir (26%) en síðan gestir frá Norður-Ameríku og utan helstu markaðssvæða. Þá komu Norðurlandabúar (13%), gestir frá Mið-Evrópu (10%), Suður-Evrópu (7%) og loks Benelux löndunum (3%).

Mynd 2.4

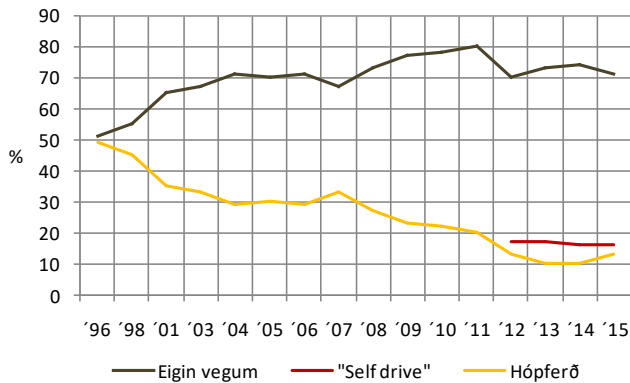
Skipting erlendra gesta á Íslandi 2015 eftir markaðssvæðum

³ Heimildir: Tölur frá Ferðamálastofu um brottfararfarþega í Leifsstöð, Austfari (Norræna) og ISAVIA.

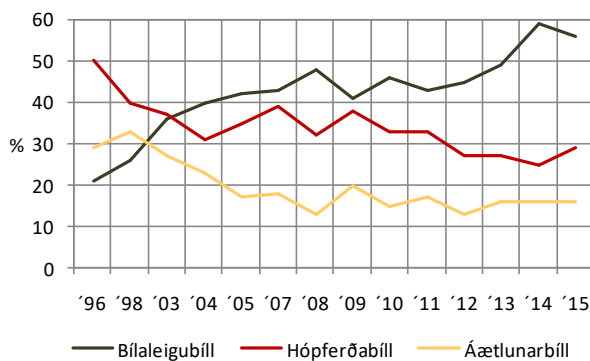
2.2 Ferðamáti og farartæki

Mynd 2.5 Ferðamáti erlendra sumargesta á Íslandi 1996-2015

af hverjum þremur, en 33% í hópfærð. Sumarið 2011 var síðan staðan sú að um 80% voru á eigin vegum en 20% í skipulagðri hópfærð. Síðustu árin hafa svo kallaðar "self drive" ferðir vaxið mikið, þar sem ferðin er að hluta skipulögð, gisting bókuð fyrirfram af ferðaskrifstofum/ferðaskipuleggjendum og auk þess er oft bókaður bílaleigubíll en ferðamennirnir keyra sjálfir. Frá sumrinu 2012 hefur RRF spurt um tíðni slíkra ferða. Niðurstaðan er sú að sumarið 2015 sögðust 16% svarenda vera í "self drive" ferð, 71% á eigin vegum og 13% í skipulagðri hópfærð.

Mynd 2.6 Helstu farartæki erlendra sumargesta á Íslandi 1996-2015

ferðum um Ísland, 29% hópfærðabíll (allmargir í dagsferðum frá Reykjavík) og 16% áætlunarbíll. Auk þess eru ferðamenn nokkuð á eigin bílum (Norðrænufarþegar), á bílum vina/ættingja á Ísland eða hjóla um landið.

Þá nýttu um 39% gesta utan sumartíma 2015 sér bílaleigubíll (jan.-maí og sept.-des.) en 26% utan sumars 2008. Mun fleiri nota eitthvað hópfærðabíla að vetri (um helmingur gesta) en sumri, enda fara þá fleiri í skipulagðar dagsferðir frá Reykjavík.

Ferðamáti erlendra ferðamanna hefur breyst mjög frá því að reglubundnar kannanir hófust hjá Rannsóknnum og ráðgjöf ferðapjónustunnar (RRF) sumarið 1996. Þá skiptust ferðamenn nánast í tvo jafn stóra hópa; annar var í skipulagðri hópfærð en hinn í ferð á eigin vegum. Þetta breyttist svo hratt á næstu árum þannig að sumarið 2003 voru 67% á eigin vegum, tveir

Aukið sjálfstæði erlendra ferðamanna helst í hendur við mikla aukningu í notkun þeirra á bílaleigubílum og að sama skapi minni notkun á hópfærðabílum og áætlunarbílum. Sumarið 1996 nýttu 50% erlendra gesta sér hópfærðabíll, 20% áætlunarbíll en 21% bílaleigubíll. Sumarið 2003 notuðu svipað margir hópfærðabíll og bílaleigubíll (36-37%) en færri áætlunarbíll (27%). Sumarið 2015 nýttu 56% sér hins vegar bílaleigubíll í

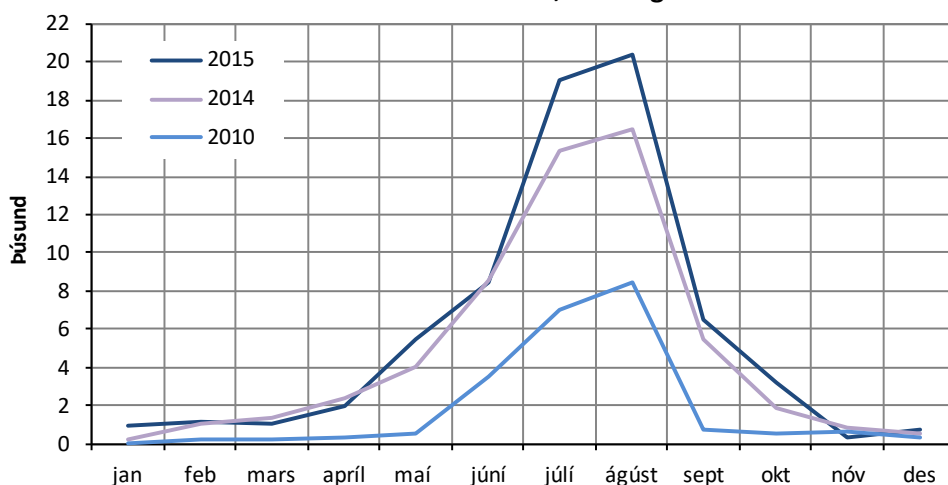
3.0 Erlendir ferðamenn á Ströndum 2010-2015

3.1 Erlendir ferðamenn í Strandasýslu

Samkvæmt *Dear Visitors* könnun RRF má áætla að 22 þúsund erlendir ferðamenn hafi farið um Strandasýslu árið 2010, 58 þúsund árið 2014 og 69 þúsund árið 2015 (sbr. mynd 3.1). Samkvæmt því fjölgaði þeim 3,1 falt frá 2010 til 2015 og um 18% frá 2014 til 2015. Þetta þýðir einnig að um 4,6% erlendra ferðamanna til Íslands með flugi eða ferju árið 2010 komu í Strandasýslu en 5,3% erlendra gesta til landsins árið 2015.⁴

Sumarmánuðina þrjá er áætlað að erlendum gestum sem komu í sýsluna hafi fjölgað úr 19 þúsund árið 2010 í 48 þúsund árið 2015, eða 2,5 falt (150%). Hins vegar fjölgaði erlendum gestum þar mest á jaðarmánuðunum mars, apríl, maí, september og október eða úr 2,2 þúsund árið 2010 í um 18 þúsund árið 2015 eða 8,3 falt. Þá fjölgaði þeim úr um 1,1 þúsund í um 3 þúsund yfir dimmustu vetrarmánuðina á þessu tímabili (janúar, febrúar, nóvember, desember) eða 2,7 falt.

Mynd 3.1 Áætlaður fjöldi erlendra ferðamanna sem fóru um Strandasýslu eftir mánuðum 2010, 2014 og 2015

2015	0,9	1,1	1,0	2,0	5,5	8,5	19,0	20,4	6,5	3,2	0,3	0,7
2014	0,2	1,0	1,3	2,4	4,0	8,6	15,3	16,5	5,5	2,2	0,8	0,5
2010	0,0	0,2	0,2	0,3	0,5	3,5	7,0	8,5	0,7	0,5	0,6	0,3

Árið 2010 komu 85% erlendra gesta í Strandasýslu þangað að sumarlagi (júní, júlí, ágúst) en 15% hina níu mánuði ársins. Árið 2015 var hlutfall sumargesta hins vegar komið niður 69% en erlendra gesta utan sumars upp í 31%.

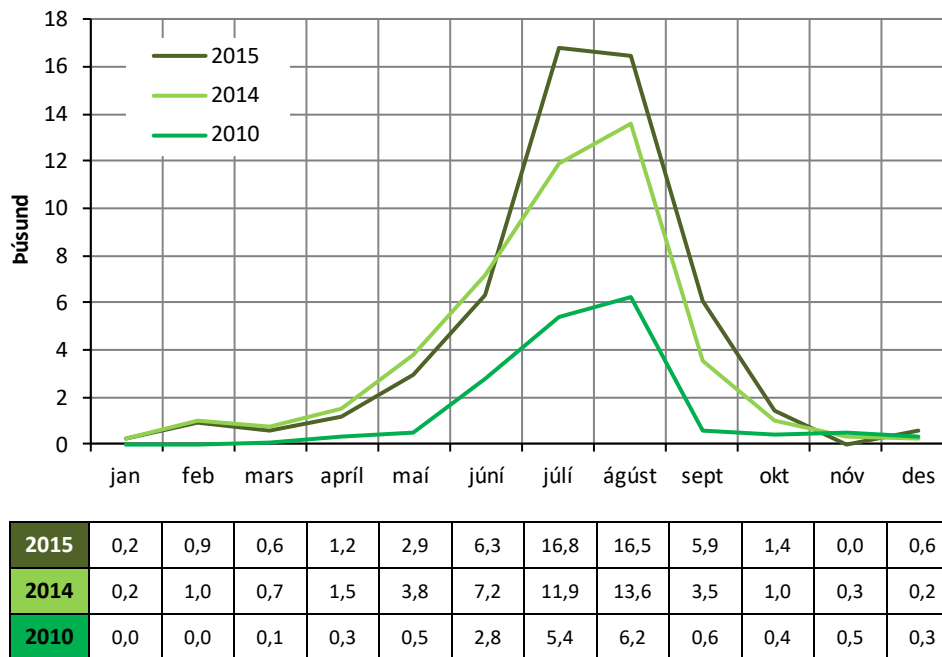
⁴ Þeim tölulegu áætlunum sem settar eru fram í þessari greinargerð þarf að taka með fyrirvara enda ekki um staðreyndir að ræða heldur niðurstöður sem byggja á könnunum. Vikmörk gera því verið umtalsverð. Á það einkum við þegar niðurstöður eru greindar nánar, s.s. eftir mánuðum.

3.2 Erlendir ferðamenn á Hólmavík

Samkvæmt *Dear Visitors* könnun RRF má áætla að 17 þúsund erlendir ferðamenn hafi haft einhverja viðkomu á Hólmavík árið 2010, 45 þúsund árið 2014 og 53 þúsund árið 2015 (sbr. mynd 3.2). Þannig fjölgaði þeim 3,1 falt frá 2010 til 2015 og um 19% frá 2014 til 2015. Þetta þýðir að 3,5 % erlendra ferðamanna til Íslands með flugi eða ferju árið 2010 komu til Hólmavíkur en 4,1% erlendra gesta til landsins árið 2015.

Sumarmánuðina þrjá er áætlað að erlendum gestum sem komu við á Hólmavík hafi fjölgað úr 14 þúsund árið 2010 í 40 þúsund árið 2015, eða 2,7 falt (170%). Hins vegar fjölgaði erlendum gestum þar mest á jaðarmánuðunum mars, apríl, maí, september og október eða úr 1,9 þúsund árið 2010 í um 12 þúsund árið 2015 eða 6,3 falt. Þá fjölgaði þeim úr um 800 í um 1700 yfir dimmstu vetrarmánuðina á þessu tímabili (janúar, febrúar, nóvember, desember) eða 2,1 falt.

Mynd 3.2 Áætlaður fjöldi erlendra ferðamanna á Hólmavík eftir mánuðum 2010, 2014 og 2015

Árið 2010 komu 84% erlendra gesta á Hólmavík þangað að sumarlagi (júní, júlí, ágúst) en 16% hina níu mánuði ársins. Árið 2015 var hlutfall sumargesta hins vegar komið niður 74% en erlendra gesta utan sumars upp í 26%.

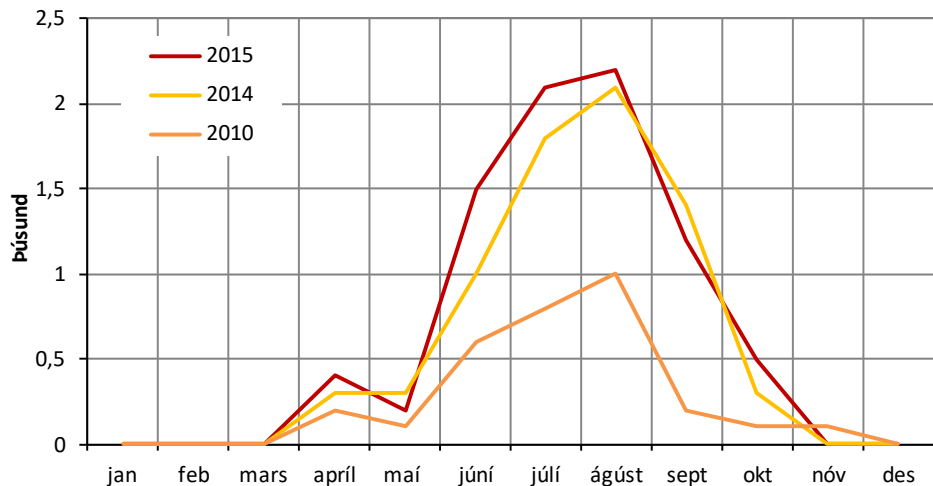
3.3 Erlendir ferðamenn í Árneshreppi

3.3.1 Áætlaður fjöldi

Samkvæmt *Dear Visitors* könnun RRF má áætla að um 3 þúsund erlendir ferðamenn hafi lagt leið sína í Árneshrepp (um Gjögur) árið 2010, 7 þúsund árið 2014 og 8 þúsund árið 2015 (sbr. mynd 3.3). Þannig fjölgaði þeim 2,6 falt frá 2010 til 2015 og um 13% frá 2014 til 2015. Þetta þýðir að 0,6% erlendra ferðamanna til Íslands með flugi eða ferju árið 2010 komu í Árneshrepp og sama hlutfall erlendra gesta til landsins árið 2015.

Sumarmánuðina þrjá er áætlað að erlendum gestum sem komu í Árneshrepp hafi fjölgað úr 2,4 þúsund árið 2010 í 5,8 þúsund árið 2015, eða 2,4 falt (140%). Þá fjölgaði erlendum gestum á jaðarmánuðunum apríl, maí, september og október úr 0,6 þúsund árið 2010 í 2,3 þúsund árið 2015 eða 3,8 falt. Nær engir lögðu leið sína í Árneshrepp mánuðina janúar, febrúar, mars, nóvember og desember enda oft ófært þangað á þeim tíma sökum snjóá.

Mynd 3.3 Áætlaður fjöldi erlendra ferðamanna í Árneshreppi eftir mánuðum 2010, 2014 og 2015

2015	0,0	0,0	0,0	0,4	0,2	1,5	2,1	2,2	1,2	0,5	0,0	0,0
2014	0,0	0,0	0,0	0,3	0,3	1,0	1,8	2,1	1,4	0,3	0,0	0,0
2010	0,0	0,0	0,0	0,2	0,1	0,6	0,8	1,0	0,2	0,1	0,1	0,0

Árið 2010 komu 77% erlendra gesta í Árneshreppi þangað að sumarlagi (júní, júlí, ágúst) en 23% mánuðina apríl, maí, september, október og nóvember. Árið 2015 var hlutfall sumargesta 72% en 28% vegna erlendra gesta í apríl, maí, september og október.

Samkvæmt þessu má áætla að 12% af erlendum gestum sem komu í Strandasýslu árið 2015 og um 15% af erlendum ferðamönnum á Hólmavík hafi lagt leið sína norður í Árneshrepp. (Það hlutfall hafi verið 14% og 18% árið 2010).

3.3.2 Nánari greining

Frá Djúpvík.

Hér á eftir verður skoðað, eftir því sem best verður séð af *Dear Visitors* könnun RRF, hvort og þá hvernig erlendir ferðamenn í Árneshreppi eru frábrugðnir öllum erlendum gestum í Strandasýslu annars vegar og erlendum gestum til Ísland hins vegar. Verður þetta skoðað með áherslu á árin 2010, 2013, 2014 og 2015. Alls tóku 78 erlendir gestir sem heimsóttu Árneshrepp (Gjögur) þátt í *Dear Visitors* könnuninni þessi fjögur ár (14 til 24 svarendur á ári).⁵ Við þau svör er stuðst hér þegar dregin er upp mynd af erlendum ferðamönnum í hreppnum.⁶

Kyn og aldur

Hlutfall kvenna og karla sem lögðu leið sína í Árneshrepp á árabílinu 2010-2015 var býsna jafnt. Þannig voru konur 52% (41 svarandi) en karlar 48% (37 svarendur).

Erlendir gestir sem lögðu leið sína í Árneshrepp 2010-2015 voru í yngri kantinum. Um 60% þeirra voru 18-35 ára, 27% voru 36-55 ára og 13% yfir 55 ára. Samkvæmt því er meðalaldur gesta þar nokkru lægri en meðal allra ferðamanna á Íslandi þar sem um 50% eru 35 ára eða yngri (2015).

Búseta/markaðssvæði

Samkvæmt *Dear Visitors* könnuninni voru 35% erlendra gesta í Árneshreppi á árabílinu 2010-2015 frá Mið-Evrópu (mest Þjóðverjar) og 19% frá Suður-Evrópu (mest Frakkar). Þá voru 14% búsettir í Norður-Ameríku, 9% voru Norðurlandabúar, 8% frá BeNeLux löndunum, 6% frá Bretlandseyjum og 9% komu annars staðar frá. Er þetta svipuð samsetning og meðal erlendra gesta í Strandasýslu en verulega frábrugðin skiptingu erlendra ferðamanna á Íslandi, sbr. mynd

⁵ Hér var ákveðið að bæta svarendum frá árinu 2013 við til að fjölga í potti erlendra ferðamanna sem höfðu lagt leið sína í Árneshrepp (Gjögur).

⁶ Í sumum tilvikum hafa spurningar ekki verið inni nema í eitt eða tvö ár og því færri svör á bak við niðurstöðurnar. Það mun tekið fram í umfjölluninni þar sem við á.

2.4. Þannig er hlutfall gesta frá Mið-og Suður-Evrópu mikið lægra meðal ferðamanna til Íslands en að sama skapi hærra meðal gesta frá Norðurlöndunum, Bretlandi og N-Ameríku.

Dvalarlengd á Íslandi og áður komið

Erlendir ferðamenn í Árneshreppi, eins og gildir einnig um ferðamenn í Strandasýslu og á Vestfjörðum í heild, dvelja að jafnaði mikið lengur á Íslandi en almennt gerist. Íslandsdvöl þeirra að sumarlagi var að jafnaði 14-16 nætur (meðaltal allra um 9 nætur 2015)⁷ og 10-11 nætur utan sumars (meðaltalið 5,5 nætur).

Um þriðjungur sumargesta í Árneshreppi hefur komið áður til Íslands sem er um helmingi hærra en meðaltalið en svipað og meðal erlendra ferðamanna í Strandasýslu. Endurkomuhlutfallið er lægra meðal þeirra sem koma í Árneshrepp á jaðartímunum.

Ferðamáti og farartæki

Nær allir erlendir ferðamenn sem leggja leið sína í Árneshrepp eru í ferð á eigin vegum en afar fáir í skipulagðri hópferð, langt undir landsmeðaltali (sjá. t.d. landspróun að sumri á mynd 2.5). Mikill meirihluti gestanna er á bílaleigubíl. Hluti þeirra er í svo kallaðri "self drive" ferð, þar sem ferðaskrifstofur útvega bíl, bóka gistingu o.fl. en að öðru leyti ákveður fólk hvað það gerir. Þá koma Norrænufarþegar talsvert í Árneshrepp á eigin bílum. Má áætla að þeir hafi verið á bilinu 10-20% gesta þar á árabílinu 2010-2015 eða 600-1200 manns á ári (200-400 bílar). Það hlutfall fer lækandi þar sem ferðamönnum með Norrænu getur ekki fjölgað meira en afkastageta Norrænu leyfir. Hins vegar hefur ferðamönnun með flugi fjölgað 2,7 falt á þessu árabili.

Mikilvægar ástæður Íslandskomu

Íslensk náttúra var mikilvæg ástæða Íslandskomu 93% erlendra ferðamanna í Árneshreppi sumarið 2015 en meðaltalið var 83%. Þá var villt náttúra á Íslandi mikilvæg fyrir 73% þeirra en fyrir 50% allra ferðamanna í könnuninni. Aðeins 7% gesta í Árneshreppi komu hins vegar til að upplifa Reykjavík sumarið 2015 þar sem meðaltalið var 22%.

Gistimáti á Íslandi

Erlendir gestir í Árneshreppi eru um tvöfalt líklegri en "meðalferðamaðurinn" til að gista á tjaldsvæðum. Þeir gista einnig í meira mæli á víðavangi og í fjallaskálum, svipað á gistiheimilum en töluvert síður á hótélum.

Afþreying á Íslandi

Erlendir ferðamenn í Árneshreppi stunda mun frekar langar göngur í náttúrunni en almennt gerist. Þeir eru einnig duglegir að stunda fuglaskoðun, hvalskoðun og selaskoðun. Þeir fara einnig yfir meðallagi í bátsferðir, á söfn og sýningar og stunda ljósmyndun. Þeir eru hins vegar í meðallagi í hestaferðum, að heimsækja sögustaði, í jöklaferðum og jeppaferðum. Kirkjur skoða þeir undir meðallagi.

⁷ Hér spilar löng dvöl Norrænufarþega nokkuð inn í, enda er sumardvöl þeirra á Íslandi að jafnaði um helmingi lengri en þeirra sem koma til landsins með flugi, þ.e. 18-20 nætur.

4.0 Innlendir ferðamenn í Árneshreppi

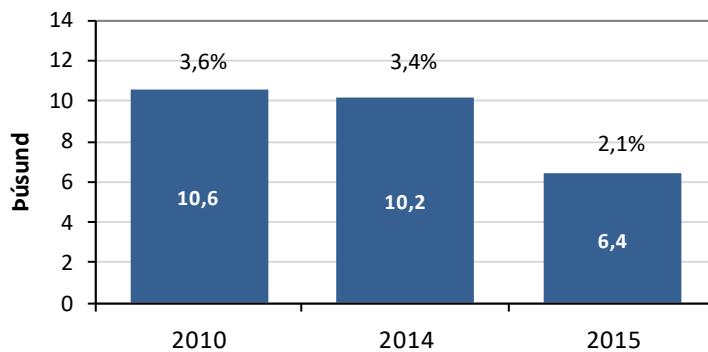

Frá Norðurfirði.

Á mynd 4.1 um komur innlendra ferðamanna í Árneshrepp 2010, 2014 og 2015 er annars vegar stuðst við könnun Miðlunar ehf fyrir RRF um ferðir Íslendinga að Gjögri árið 2010 og hins vegar tvær kannanir MMR fyrir Ferðamálastofu um komur Íslendinga að Djúpavík í Árneshreppi árin 2014 og 2015.⁸ Í öllum þessum tilfellum eru niðurstöðurnar yfirfærðar á Árneshrepp.

Áætlað er að tæplega 11 þúsund Íslendingar hafi lagt leið sína í Árneshrepp árið 2010, 10 þúsund árið 2014 en einungis 6,4 þúsund árið 2015, enda var veður þá með eindæmum kalt og blautt.

Mynd 4.1 Áætlaður fjöldi og hlutfall Íslendinga í Árneshreppi 2010, 2014 og 2015

Vert að geta þess að á árunum 2002-2006 framkvæmdi RRF símakannanir árlega meðal Íslendinga. Spurt var um komur að ýmsum stöðum á landinu árin á undan, þ.e. 2001-2005. Var m.a. spurt um komur í Strandasýslu og að Hólmavík. Einnig var spurt hvort fólk hefði farið lengra

⁸ Heimildir: *Ferðalög Íslendinga árin 2014 og 2015 og ferðaáform þeirra árin 2015 og 2016* (NB: tvær skýrslur með sama heiti en mismunandi ártölum). Markaðs- og miðlarannsóknir (MMR) fyrir Ferðamálastofu. Gefnar út í mars 2015 og 2016.

norður á Strandir og þá hvert. Miðlun ehf lagði sambærilega símakönnun fyrir Íslendinga vegna ferða þeirra árið 2008.

Allgott samræmi var á milli niðurstaðna frá ári til árs. Samkvæmt því lögðu 10-14% svarenda leið sína í Strandasýslu þessi fjögur ár, 9-12% komu á Hólmavík, 3-6% lögðu leið sína norðar en að Hólmavík og 2-4% fóru alla leið norður í Árneshrepp (nefndu staði í Árneshreppi sem þeirra nyrsta stopp). Hér verða niðurstöðurnar skoðaðar fyrir ferðaárin 2001, 2002, 2004 og 2008.

Tafla 4.1 Fjöldi Íslendinga sem lögðu leið sína á Strandir norðan Hólmavíkur samkvæmt könnunum 2001-2008

<i>Nyrsti komustaður</i>	2001	2002	2004	2008
Djúpavík	6	1	3	2
Gjögur	0	1	2	1
Norðurfjörður/Krossanes	4	4	7	3
Ingólfssfjörður	3	4	9	4
Ófeigsfjörður	6	3	7	4
Alls í Árneshrepp	19	13	28	14
Milli Hólmavíkur og Árneshrepps	8	8	17	9
Alls norðan Hólmavíkur	27	21	45	23
<i>Heildarfjöldi svara í könnun</i>	<i>800</i>	<i>781</i>	<i>784</i>	<i>330</i>

Samkvæmt þessu lögðu 60-70% þeirra sem fóru eitthvað norður fyrir Hólmavík leið sína í Árneshrepp en 30-40% létu sér duga að fara að Drangsnesi, í Bjarnarfjörð eða Kaldbaksvík. Þá lögðu 23-33% þeirra sem fóru í Árneshrepp leið sína í Ófeigsfjörð. Ef það hlutfall er enn svipað má slá á að 2.500-3.000 Íslendingar hafi komið í Ófeigsfjörð árið 2014 en um eða innan við 2.000 árið 2015. Þar við bætast svo erlendir ferðamenn.

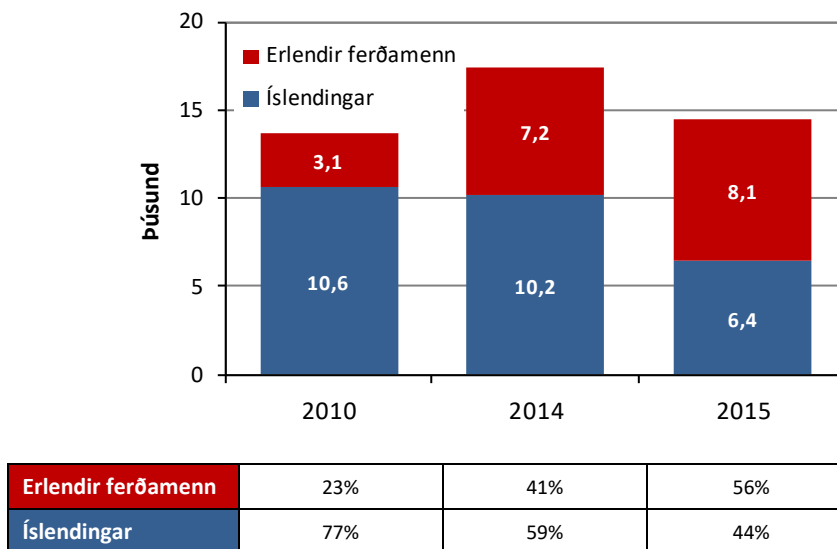
Eldri kirkjan í Árneshreppi.

5.0 Allir ferðamenn í Árneshreppi

Samkvæmt áðursögðu er áætlað að alls hafi um 14 þúsund erlendir og innlendir ferðamenn lagt leið sína í Árneshrepp árið 2010, um 17 þúsund árið 2014 og tæp 14 þúsund árið 2015. Ástæðan fyrir fækkun gesta árið 2015 er mikil fækkun Íslendinga vegna slæms tíðarfars. Hins vegar fjölgaði erlendum ferðamönnum nokkuð á milli árána 2014 og 2015 enda láta þeir veðrið síður stöðva sig eftir að til Íslands er komið.

Þegar skoðuð er þróun í gestakomum í Árneshreppi er áætlað að Íslendingar hafi verið 77% gestanna þar árið 2010 en erlendir ferðamenn 23%. Árið 2015 hafi erlendir ferðamenn verið 41% og 56% árið 2015. Niðurstaðan árið 2015 stafar einkum af því að þá fældi slæmt veður Íslendinga mikið frá en ferðamenn héldu sínu striki frekar.

Mynd 5.1 Áætlaður fjöldi og hlutfall erlendra og innlendra ferðamanna í Árneshreppi 2010, 2014 og 2015

Metár í ferðapjónustu í Árneshreppi 2016

Allt bendir til þess að met verði slegið í ferðapjónustu í Árneshreppi á því ári sem nú er að líða. Skýrsluhöfundur ræddi við þrjá valinkunna forsvarmenn ferðapjónustuaðila í hreppnum, þ.e. á Hótel Djúpavík, handverkshúsinu Kört og á Gistiheimilinu Bergistanga í Norðurfirði.⁹ Hjá þeim öllum var met að ræða í komum gesta á þessu ári (2016). Bar þeim einnig saman um verulega aukningu á komum ferðamanna í Árneshrepp, bæði meðal Íslendinga og erlendra ferðamanna. Þar skiptir mestu máli afar gott tíðarfar. Þannig hafa erlendir ferðamenn verið á svæðinu frá mars á þessu ári og er enn er talsvert um þá (um miðjan október) enda alveg snjólaust. Skýrsluhöfundur telur því líklegt að um eða yfir 20 þúsund ferðamenn muni leggja leið sína í Árneshrepp á Ströndum árið 2016. Mælingar munu síðar skera úr um hvort svo verður.

⁹ Heimildarmenn: Eva Sigurbjörnsdóttir (Hótel Djúpavík), Valgeir Benediktsson Ánesi II (Kört) og Gunnstein Gíslason (Gistiheimilið Bergistangi). Símtöl 17. október 2016.